

29.4.2022

TEM

Suomen Tilintarkastajat ry on tilintarkastajia edustava edunvalvontajärjestö. Jäsenemme ovat tilintarkastuslain mukaisesti hyväksytyjä HT-, KHT- ja JHT-tilintarkastajia sekä tilintarkastusalan ja taloushallinnon asiantuntijoita. Tavoitteenamme on auttaa tilintarkastajien ammattikuntaa menestymään sekä tuomaan lisäarvoa elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle. Taloudellista raportointia ja alan käytäntöjä edistämällä olemme mukana rakentamassa perustaa suomalaisen yhteiskunnan kilpailukyvyille ja hyvinvoinnille. Yhdistykseen kuuluu yli 90 % tilintarkastuslaissa määritellyistä tilintarkastajista.

Luonnos hallituksen esitykseksi kaupparekisterilaiksi ja elinkeinotoimintalaiksi sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Suomen Tilintarkastajat ry (ST) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kaupparekisterilain kokonaisuudistuksesta seuraavaa. ST kannattaa kaupparekisterilain kokonaisuudistusta ja siinä ehdotettuja uudistuksia, joilla pyritään edistämään kaupparekisterin digitalisaatiota sekä sen ajantasaisuuden ja luotettavuuden parantamiseen liittyviä toimia.

Sähköinen asiointi

ST kannattaa ehdotusta, jossa kaupparekisteriasioinnissa ehdotetaan siirryttäväksi velvoittavaan sähköiseen asiointiin vuoden 2026 alusta. Ehdotettavan ajankohdan jälkeen perustamis-, muutos- ja lopettamisilmoitukset samoin kuin tilinpäätös ja muut kaupparekisterille annettavat asiakirjat sekä lisäselvitykset tulisi toimittaa sähköisenä, eikä asiakirjoja voisi enää toimittaa paperilla kuin erityisestä syystä. Kuten HE-luonnoksessa todetaan, niin vaikka sähköinen kaupparekisteriasiointi on lisääntynyt voimakkaasti myös vapaaehtoisena, on sähköisen asioinnin velvoittavuus edellytys sille, että paperiprosessista voitaisiin pääosin luopua. Sähköisellä asiointilla tarkoitettaisiin asiakkaan tunnistamista vahvan sähköisen tunnistamispalvelun kautta ja tietojen antamista sähköisellä alustalla, sähköisen rajapinnan kautta tai muulla vastaavalla rekisteriviranomaisen määrittämällä tavalla, jossa tiedot annetaan sähköisessä muodossa.

Säätiöitä ollaan velvoittamassa digitaalisten tilinpäätösten toimittamiseen vuodesta 2025 lähtien ja ST:n käsityksen mukaan säätiöt ovat suurelta osin valmiudessa sähköiseen asiointiin siirtymisessä. ST ei kannata säätiöiden rajaamista kaupparekisteriuudistuksen ulkopuolelle.

Viranomaisten velvollisuus hakea kaupparekisteritiedot suoraan kaupparekisteristä

ST kannattaa ehdotusta ja pitää oikean suuntaisena ehdotusta, jossa viranomaiset hakisivat jatkossa tarvitsemansa kaupparekisteritiedot sähköisesti suoraan kaupparekisteristä tai muusta tietoa hyödyntävästä lähteestä eikä ilmoitusvelvollisten siten lähtökohtaisesti tarvitsisi jatkossa toimittaa kaupparekisteriotetta tai muuta kaupparekisteriin rekisteröityjä tietoja viranomaisissa asioidessaan. Tämä vaikuttaisi myös siihen, että kaikilla tilinpäätöksen käyttäjillä olisi varmasti käytössään sama, lopullinen tilinpäätös.

Kaupparekisteritietojen ajantasaisuuden tarkistaminen kalenterivuositain

ST kannattaa ehdotusta, jonka mukaan kaupparekisterin ajantasaisuuden parantamiseksi laissa säädettäisiin osakeyhtiön, osuuskunnan, eurooppayhtiön, eurooppaosuuskunnan ja sivuliikkeen Suomeen perustaneen ulkomaisen elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta ilmoittaa rekisteritiedot ajantasaisiksi kalenterivuositain. Myös muilla ilmoitusvelvollisilla olisi oikeus ilmoittaa tiedot ajantasaisiksi. Kaikilla ilmoitusvelvollisilla olisi kuitenkin velvollisuus ilmoittaa rekisteritiedot ajantasaisiksi muutosilmoituksen yhteydessä muiden kuin rekisteriin muutettavaksi ilmoitetun tiedon osalta. Ajantasaisuutta koskeva ilmoitus koskisi myös yhteystietoja, jotka rekisteröidään yritys- ja yhteisötietorekisteriin. Ilmoitus annettaisiin sähköisen asiointipalvelun kautta ja olisi maksuton. ST:n mielestä rekisteritietojen ajantasaisuus on tärkeää ja päivitysten maksuttomuus edistää omalta osaltaan rekisteritietojen päivittämishaluja.

Tilintarkastusta koskevien tietojen seuranta ja näkyvyys parantaisi edelleen yhteisöjä koskevien tietojen luotettavuutta ja käytettävyyttä.

ST pitää valitettavana, että HE-luonnoksessa ei esitetä suuntaviivoja tilintarkastusta koskevien tietojen rekisteröintiä ja tilintarkastusvelvollisuuden noudattamisen valvonnan vastuuttamisesta rekisteriviranomaiselle.

ST:n mielestä tilintarkastusvelvollisuuden noudattamista pitäisi valvoa nykyistä tehokkaammin. Kaupparekisterin kokonaisuudistuksessa olisi pitänyt huomioida tilinpäätösten luotettavuuteen tähtäävät toimet, joista lakisääteinen tilintarkastus on yksi.

ST:n näkemyksen mukaan olisi perusteltua, että tilintarkastusta koskevat tiedot tulisivat näkyvämmiin esiin kaupparekisteissä. Esimerkiksi:

- onko yhteisö tilintarkastusvelvollinen,
- onko tilintarkastaja valittu,
- onko rekisteröidystä tilinpäätöksestä annettu tilintarkastuskertomus,
- onko annettu tilintarkastuskertomus vakiomuotoinen vai mukautettu
- onko tilintarkastuskertomuksessa oleva tilinpäätöstä koskeva lausunto vakiomuotoinen, varauman sisältävä tai kielteinen

Tällaisen järjestelmän luominen edellyttää yhteisön tilinpäätöksestä saatavien tietojen (kuten liikevaihto, taseen loppusumma ja keskimääräinen henkilömäärä) ja tilintarkastuskertomuksen rakenteisuutta. Rakenteisuus helpottaisi tiedon keräämistä. Näihin teemoihin on kiinnitetty

S	SUOMEN
T	TILINTARKASTAJAT

huomiota toisessa lainsäädäntöhankkeessa (luonnos hallituksen esitykseksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain 3 luvun muuttamisesta sekä valtioneuvoston asetukseksi tuloverokertomuksen sisällöstä). Tilinpäätöstä ja tilintarkastusta koskevilta osin näiden hankkeiden keskinäinen koordinointi on tarpeen.

Vaihtoehtoinen toteutustapa ainakin ylimenovaiheeseen voisi olla viranomaisten välisen tietojen vaihdon mahdollistaminen. Käytännössä tämä tarkoittaisi PRH:n ja verohallinnon keskinäisen tietojenvaihdon parantamista. Esimerkiksi verohallinnolla pitäisi olla mahdollisuus toimittaa tiedot ns. massa-ajoina niistä yhteisöistä PRH:lle, jotka eivät verohallinnon tietojen mukaan ole toimituttaneet tilintarkastusta, vaikka tilintarkastusvelvollisuuden rajat ylittyisivät. ST:n käsityksen mukaan tällainen massatietojen toimittamismahdollisuus edellyttäisi kuitenkin lainsäädännöllisiä muutoksia.

Helsingissä 29. päivänä huhtikuuta 2022

SUOMEN TILINTARKASTAJAT RY